

Drodzy Uczniowie !!!

Wybraliście szkołę branżową I stopnia, aby zdobyć konkretny zawód, a po jej ukończeniu pracę w tymże zawodzie. Skoro mowa o pracy, to przedstawiam Wam kilka wiadomości na temat rynku pracy i zasad na nim rządzących. Robię to po to, żebyście nie byli zaskoczeni wymaganiami i oczekiwaniami pracodawców oraz ich sposobem prowadzenia naboru na określone stanowiska czy do wykonywania określonej pracy.

Rynek pracy

Rynek pracy to rodzaj rynku, na którym przedmiotem wymiany pomiędzy kupującym a sprzedającym jest praca. W przypadku rynku pracy kupującym jest oferujący zatrudnienie pracodawca, a sprzedającym – pracownik otrzymujący za swoją pracę określone wynagrodzenie.

Rynek pracy kształtowany jest poprzez podaż pracy oraz popyt na pracę. Podaż pracy to zasób siły roboczej – ogół osób już pracujących bądź poszukujących zatrudnienia za określoną płacę. Popyt na pracę to zgłaszane przez pracodawców zapotrzebowanie na pracę, czyli liczba osób, którą pracodawcy gotowi są zatrudnić oferując określone wynagrodzenie. Najważniejszymi czynnikami wpływającymi na popyt na pracę są koszty i wydajność pracy oraz zapotrzebowanie na dobra i usługi. Popyt na pracę jest więc popytem pochodnym – wynikającym z popytu na produkty lub usługi, do wytworzenia których potrzebna jest praca.

Sytuacja, w której następuje zrównanie podaży pracy oraz popytu na pracę określa się mianem równowagi na rynku pracy. Oznacza one pełne zatrudnienie – czyli taki stan na rynku pracy, kiedy wszystkie osoby akceptujące określony poziom wynagrodzenia mogą znaleźć pracę. W gospodarce rynkowej równowaga na rynku pracy oraz pełne zatrudnienie wiążą się ze zjawiskiem bezrobocia dobrowolnego i naturalnego. Bezrobotne dobrowolnie są osoby niepodjęjące pracy z własnego wyboru. Natomiast bezrobocie naturalne jest pochodną naturalnych procesów zachodzących na rynku pracy, jak likwidacja już istniejących miejsc pracy i powstawanie nowych czy zachowania samych pracowników - chęć zmiany pracy, przeprowadzka do innej miejscowości czy choroba uniemożliwiająca wykonywanie obowiązków zawodowych. Brak równowagi na rynku pracy objawia się na dwa sposoby. W sytuacji, kiedy podaż pracy jest większa niż popyt na pracę, pojawia się zjawisko bezrobocia – część zdolnych do podjęcia pracy i poszukujących zatrudnienia osób nie znajduje posady pomimo akceptowania oferowanych na rynku pracy wynagrodzeń. Z kolei w sytuacji, kiedy popyt na pracę przewyższa podaż pracy, dochodzi do zjawiska nazywanego deficytem siły roboczej, niedoborem kadr lub niedoborem talentów – oferując określony poziom wynagrodzenia, część pracodawców nie może znaleźć pracowników posiadających wymagane kwalifikacje.

Zróznicowanie podaży i popytu na pracę powoduje wykształcenie się względnie zamkniętych dla przepływu siły roboczej segmentów rynku pracy. Ograniczony dostęp do niektórych części rynku pracy może być spowodowany:

- konkretnymi wymaganiami pracodawców, które dyskwalifikują określoną część pracowników - np. na sekretarkę zatrudni tylko kobietę w wieku 22-27 lat, z biegłą znajomością 3 języków obcych(angielski, rosyjski, niemiecki)
- czynnikami stworzonymi sztucznie na przykład przez wyłączenie z możliwości pozyskania zatrudnienia osób nienależących do danej organizacji związkowej;
- czynnikami kulturowymi, obyczajowymi – np. nie zatrudnia hindusów czy katolików)
- innymi przeszkodami niemożliwymi do pokonania przez potencjalnego pracownika.

Ze względu na zasięg geograficzny, wyróżnia się rynki pracy o charakterze:

- lokalnym – obejmującym daną miejscowość i jej okolice;
- regionalnym – dotyczącym danego regionu (np. województwa);
- krajowym,
- zagranicznym,
- globalnym.

Wyodrębnia się także rynki pracy ze względu na określone cechy pracowników, np.:

- kwalifikacje (np. rynek pracy osób z wyższym wykształceniem lub rynek pracy niewykwalifikowanej siły roboczej);
- wiek (np. rynek pracy osób w wieku 15-24 lata lub w wieku poprodukcyjnym);
- wykonywane zawody (np. rynek pracy kierowców czy nauczycieli);
- rodzaj pracowników (np. rynek pracy kobiet czy absolwentów).

Cechy pracodawców, według których mogą być dokonywane podziały rynku pracy, to np.:

- forma prawna działalności (np. firmy jednoosobowe, spółki akcyjne);
- forma własności (np. firmy prywatne);
- rodzaj działalności przedsiębiorstw (np. produkcja, handel, usługi);
- wielkość zatrudnienia (np. firmy małe i średnie);
- zakres działania (np. firmy regionalne);
- pochodzenie kapitału (np. prywatny lub zagraniczny);
- stopień specjalizacji czy dywersyfikacji przedsiębiorstw.